GENERALINIO ADVOKATO
MELCHIOR WATHELET IŠVADA,
pateikta 2015 m. kovo 26 d.[1]

Byla C-63/14

Europos Komisija
prieš

Prancūzijos Respubliką

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Valstybės pagalba — Pareiga susigrąžinti — Kompensacijos už viešųjų paslaugų delegavimą“

I – **Įvadas**

1. Ši byla yra viena iš daugelio bylų, susijusių su valstybės pagalba, kurią Prancūzijos Respublika suteikė *Société nationale maritime Corse-Méditerranée* (SNCM) SA (toliau – SNCM)[2].

2. 2014 m. vasario 10 d. pareikštu ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad, pirma, per nustatytus terminus nesiėmusi visų būtinų priemonių, kad būtų galima susigrąžinti valstybės pagalbą, 2013 m. gegužės 2 d. Komisijos sprendimu 2013/435/ES dėl valstybės pagalbos SA.22843 (2012/C) (ex 2012/NN), kurią Prancūzija suteikė *Société Nationale Maritime Corse Méditerranée* ir *la Compagnie Méridionale de Navigation*[3] (toliau – ginčijamas sprendimas), pripažintą neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, ir, antra, per nustatytus terminus nepanaikinusi visų pagalbos mokėjimų, nurodytų minėto sprendimo 2 straipsnio 1 dalyje, ir, trečia, per nustatytą terminą nepranešusi Komisijai apie priemones, kurių imtasi siekiant įvykdyti šį sprendimą, Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų, tenkančių jai pagal SESV 288 straipsnio ketvirtą pastraipą ir minėto sprendimo 3–5 straipsnius.

II – **Teisinis pagrindas**

3. SESV 108 straipsnio 2 dalyje nurodoma:

„Jei, paprašiusi suinteresuotas šalis pateikti savo pastabas, Komisija nustato, jog tam tikra valstybės ar iš jos išteklių teikiama pagalba yra pagal 107 straipsnį nesuderinama su vidaus rinka arba kad tokia pagalba netinkamai naudojama, ji priima sprendimą, reikalaujantį, kad atitinkama valstybė narė per Komisijos nustatytą laiką tokią pagalbą panaikintų ar pakeistų.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — Žr. Teisingumo Teismo sprendimą *SNCM ir Prancūzija / Corsica Ferries France* (C-533/12 P ir C-536/12 P, EU:C:2014:2142); Bendrojo Teismo sprendimus *Corsica Ferries France / Komisija* (T-349/03, EU:T:2005:221) ir *Corsica Ferries France / Komisija* (T-565/08, EU:T:2012:415); taip pat Bendrojo Teismo nutartį *Corsica Ferries France / Komisija* (T-231/05, EU:T:2006:2). Taip pat žr. sprendimus *Prancūzija / Komisija* (T-366/13), *SNCM / Komisija* (T-454/13), *Prancūzija / Komisija* (T-74/14) ir *SNCM / Komisija* (T-1/15), dar nagrinėjamus Europos Sąjungos Bendrajame Teisme.

3 — OL L 220, p. 20.

Jei atitinkama valstybė narė per nustatytą laiką neįvykdo tokio sprendimo, Komisija ar kita suinteresuota valstybė, nukrypdama nuo [SESV] 258 ir [SESV] 259 straipsnių nuostatų, gali šį klausimą perduoti tiesiogiai Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

<…>“.

4. 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [SESV 108] straipsnio taikymo taisykles[4], 14 straipsnyje numatyta:

„1. Jeigu esant neteisėtai pagalbai priimami neigiami sprendimai, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios būtinos, kad pagalba būtų išieškota [susigrąžinta] iš gavėjo (toliau – sprendimas išieškoti [susigrąžinti] pagalbą). Komisija nereikalauja išieškoti [susigrąžinti] pagalbos, jeigu tai prieštarautų bendrajam Bendrijos teisės principui.

2. Pagalbą, kurią reikia išieškoti [susigrąžinti] pagal sprendimą išieškoti [susigrąžinti] pagalbą, sudaro palūkanos, atitinkančios tam tikrą Komisijos nustatytą normą. Palūkanos mokamos nuo neteisėtos pagalbos išmokėjimo gavėjui dienos iki jos išieškojimo [susigrąžinimo] dienos.

3. Nepažeidžiant nė vienos Teisingumo Teismo nurodymo [nutarties] pagal [SESV 271] straipsnį, pagalba išieškoma nedelsiant ir pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę nustatytas procedūras, jeigu jos leidžia nedelsiant ir veiksmingai įvykdyti Komisijos sprendimą. Šiuo tikslu, kai bylą svarsto nacionaliniai teismai, suinteresuotosios valstybės narės, nepažeisdamos [Sąjungos] teisės, imasi visų priemonių, kurios numatytos jų atitinkamuose teisiniuose aktuose, įskaitant laikinąsias priemones.“

III – **Faktinės aplinkybės**

A – *Faktinės aplinkybės, dėl kurių priimtas ginčijamas sprendimas*

5. 2007 m. birželio 7 d. nutarimu *Assemblée de Corse* (Korsikos Asamblėja) grupei, kurią sudaro SNCM ir *Compagnie méridionale de navigation SA* (toliau – CMN), delegavo viešąsias jūrų transporto tarp Marselio uosto ir Korsikos uostų paslaugas. Tos pačios dienos sprendimu *Conseil exécutif de la collectivité territoriale de Corse* (Korsikos teritorinės bendrijos vykdomoji valdyba, toliau – KTV) pirmininkui buvo leista pasirašyti susitarimą dėl viešųjų paslaugų delegavimo (toliau – SVPD).

6. SVPD buvo pasirašytas laikotarpiui nuo 2007 m. liepos 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Jo 1 straipsnyje apibrėžtas šio susitarimo tikslas – reguliarių jūrų transporto paslaugų teikimas visais maršrutais, kuriuos apima viešosios paslaugos delegavimo nuostatos, vykdant reisus iš Marselio uosto į Ajačo, Balanės, Bastjos, Porto Vekjo ir Propriano uostus, taip pat iš šių uostų į Marselio uostą.

7. SVPD 1 priede pateiktose specifikacijose yra apibūdintas šių paslaugų pobūdis, išskiriant tokias paslaugas:

— nuolatinė keleivių vežimo ir krovinių gabenimo paslauga, kurią SNCM ir CMN grupė turi teikti visus metus (toliau – pagrindinė paslauga), ir

— papildoma keleivių vežimo paslauga, kuri turi būti teikiama intensyviausio eismo laikotarpiais (maždaug 37 savaites) maršrutais Marselis–Ajačas ir Marselis–Bastja, o nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 30 d. – maršrutu Marselis–Proprianas (toliau – papildoma paslauga).

4 — OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339.

8. Pagal SVPD abi bendrovės, kurioms deleguota teikti viešąsias paslaugas, kasmet gauna finansinę pagalbą iš *Office des transports de la Corse* (Korsikos transporto tarnybos, toliau – KTT) kaip atlygį už pagrindinės ir papildomos paslaugos teikimą. Galutinė kiekvienai bendrovei, kuriai deleguota teikti viešąsias paslaugas, išmokama kompensacija negali būti didesnė už eksploatavimo deficitą, atsiradusį dėl specifikacijose numatytų prievolių, atsižvelgiant į pagrįstą kapitalo, naudoto proporcingai vykdytų maršrutų, atitinkančių šias prievoles, dienų skaičiui, grąžą. Jei gautos pajamos būtų mažesnės, nei numatyta susitarimą pasirašiusių bendrovių pasiūlyme, susitarime numatyta patikslinti viešąją kompensaciją.

9. Pasirašytas SVPD vėliau buvo iš dalies pakeistas taip, kad buvo atsisakyta daugiau nei 100 perkėlimų per metus iš Korsikos į Marselį, bazinės finansinės metinės kompensacijos sumos sumažintos 6,5 mln. EUR abiem paslaugas teikiančioms bendrovėms ir nustatytas metinis pajamų patikslinimo apribojimas kiekvienai paslaugas teikiančiai bendrovei.

B – *Ginčijamas sprendimas*

10. Komisija, gavusi *Corsica Ferries France SAS* (toliau – *Corsica Ferries*) skundą dėl neteisėtos ir su bendrąja rinka nesuderinamos pagalbos, kurią dėl SVPD gavo SNCM ir CMN, 2012 m. birželio 27 d. rašte informavo Prancūzijos valdžios institucijas apie savo sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį dėl potencialios pagalbos SNCM ir CMN, numatytos SVPD [5].

11. Nuspręsdama, kad SVPD numatytos kompensacijos yra neteisėta ir su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba, Komisija laikėsi nuomonės, kad nėra įvykdyti du iš keturių kriterijų, kuriuos Teisingumo Teismas nustatė Sprendime *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, EU:C:2003:415).

12. Komisija pripažino, pirma, kad SNCM suteikta papildoma paslauga nebuvo nei būtina, kad būtų patenkintas realus viešosios paslaugos poreikis, nei proporcinga. Antra, ji manė, kad, viena vertus, pagal viešojo pirkimo sąlygas nebuvo galima užtikrinti veiksmingos konkurencijos ir, kita vertus, kad finansinės kompensacijos nebuvo nustatytos remiantis iš anksto nustatytomis sąnaudomis arba palyginus su kitų panašių laivybos įmonių išlaidų struktūra.

13. Komisija padarė išvadą, kad SNCM ir CMN už papildomą paslaugą gautos kompensacijos yra valstybės pagalba. Ji pripažino, kad šios kompensacijos yra neteisėtos, nes Komisijai nebuvo iš anksto apie jas pranešta. Be to, ji manė, kad kompensacijos, kurias SNCM ir CMN gavo už pagrindinę paslaugą, buvo suderinamos su vidaus rinka, tačiau kompensacijos, kurias SNCM gavo nuo 2007 m. liepos 1 d. už papildomą paslaugą, nebuvo suderinamos su vidaus rinka.

14. Atsižvelgdama į minėtas aplinkybes, Komisija ginčijamame sprendime nutarė:

„1 straipsnis

Pagal 2007 m. birželio 7 d. [SVPD] bendrovėms SNCM ir CMN išmokėtos kompensacijos yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Ši valstybės pagalba buvo suteikta nesilaikant SESV 108 straipsnio 3 dalyje nurodytų įpareigojimų.

5 — Žr. santrauką 2012 m. spalio 5 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, OL C 301, p. 1.

2 straipsnis

1. Kompensacijos, kurios bendrovei SNCM išmokėtos atsižvelgiant į papildomų pajėgumų, nurodytų minėtos SVPD specifikacijų I priedo a punkto 2 dalyje, I priedo b punkto 2 dalyje ir I priedo d punkto 1.4 dalyje, įdiegimą, yra nesuderinamos su vidaus rinka.

2. Kompensacijos, kurios bendrovėms SNCM ir CMN išmokėtos už kitų paslaugų, nurodytų [minėtame SVPD], teikimą, yra suderinamos su vidaus rinka.

3 straipsnis

1. Prancūzija privalo užtikrinti, kad 2 straipsnio 1 dalyje nurodytą pagalbą gavėjas grąžintų.

2. Susigrąžintinos sumos mokamos su palūkanomis, skaičiuojamomis nuo dienos, kurią šios sumos perduotos gavėjui, iki faktinio jų susigrąžinimo dienos.

3. Palūkanos skaičiuojamos nuo pagrindinės sumos ir susikaupusių palūkanų pagal Reglamento (EB) Nr.°794/2004 V skyrių ir Reglamentą (EB) Nr.°271/2008, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr.°794/2004.

4. Prancūzija panaikina visus 2 straipsnio 1 dalyje nurodytos pagalbos mokėjimus, kuriuos būtų galima atlikti nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos.

4 straipsnis

1. 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta pagalba susigrąžinama nedelsiant ir veiksmingai.

2. Prancūzija užtikrina, kad šis sprendimas būtų įgyvendintas per keturis mėnesius nuo pranešimo apie jį dienos.

5 straipsnis

1. Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą Prancūzija Komisijai pateikia šią informaciją:

a) bendrą sumą (pagrindinę sumą ir palūkanas), kuri turi būti susigrąžinta iš pagalbos gavėjo;

b) išsamų priemonių, kurių ėmėsi ar ketina imtis siekdama įvykdyti šį sprendimą, aprašymą;

c) dokumentus, kuriais įrodoma, kad gavėjui oficialiai pranešta apie pagalbos grąžinimą;

d) mėnesinių mokėjimų ir metinių patikslinimų, kurie įsigaliojus sutarčiai buvo atlikti iki šio sprendimo priėmimo dienos, data ir tiksli suma.

2. Prancūzija praneša Komisijai apie nacionalinių priemonių, kurių imtasi siekiant įvykdyti šį sprendimą, taikymo eigą, kol bus visiškai susigrąžinta 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta pagalba. Komisijos prašymu ji nedelsdama suteikia jai visą informaciją apie priemones, kurių jau ėmėsi ir kurių numato imtis siekdama įvykdyti šį sprendimą. Ji taip pat pateikia išsamią informaciją apie pagalbos sumas ir palūkanas, kurios iš pagalbos gavėjo jau susigrąžintos.

6 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Prancūzijos Respublikai.“

15. Komisijos teigimu, priimant ginčijamą sprendimą buvo įvertinta, kad susigrąžintinos pagalbos suma yra maždaug 220 224 mln. EUR.

C – *Prancūzijos valdžios institucijų elgesys po to, kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas*

16. Apie ginčijamą sprendimą Prancūzijos valdžios institucijoms buvo pranešta 2013 m. gegužės 3 d. Prancūzijos Respublika 2013 m. liepos 17 d., o SNCM 2013 m. rugpjūčio 27 d. pareiškė ieškinį Bendrajam Teismui dėl panaikinimo [6]. Prancūzijos Respublika taip pat buvo pateikusi prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, tačiau Bendrojo Teismo pirmininkas, prašymą išnagrinėjęs pirmąja instancija [7], o Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas – antrąja instancija [8], jį atmetė.

17. 2013 m. birželio 20 d. raštu KTV vykdomosios valdybos pirmininkas P. Giacobbi kreipėsi į Komisijos pirmininko pavaduotoją J. Almunia norėdamas sužinoti ginčijamo sprendimo įgyvendinimo tvarką.

18. 2013 m. liepos 10 d. Korsikos prefektas KTV vykdomosios valdybos pirmininkui išsiuntė laišką, prie kurio buvo pridėtas ginčijamas sprendimas. Minėtame laiške Korsikos prefektas prašė šio pirmininko pranešti jam, kokių veiksmų bus imtasi dėl šio sprendimo. Be to, Korsikos prefektas nurodė, kad Prancūzijos vyriausybė ruošiasi ginčyti Komisijos sprendimą ieškiniu dėl panaikinimo, kartu pateikdama prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones.

19. Tą pačią dieną Korsikos prefektas SNCM prezidentui išsiuntė KTV vykdomosios valdybos pirmininkui skirto laiško kopiją, taip pat ginčijamo sprendimo kopiją.

20. 2013 m. liepos 17 d. rašte Komisijos pirmininko pavaduotojas KTV vykdomosios valdybos pirmininkui nurodė, kad pagal ginčijamą sprendimą SNCM skirtų kompensacijų už papildomą paslaugą mokėjimą reikia nedelsiant sustabdyti, kad ginčijamame sprendime nustatytas terminas pateikti jo 5 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją jau suėjo ir kad taip pat būtina paisyti minėto sprendimo 4 straipsnio 2 dalyje nustatyto įvykdymo termino. Tame rašte Komisijos pirmininko pavaduotojas priminė, kad iš principo pagalbą „turi susigrąžinti ją suteikęs subjektas, remdamasis savo išduotu vykdomuoju dokumentu (su sąlyga, kad teisiškai jis gali tai padaryti), arba kitu atveju – kitos viešosios valdžios institucijos, kuriai yra suteikti tokie įgaliojimai, išduotu vykdomuoju dokumentu. Taigi šiuo atveju atrodo, kad įpareigojimas susigrąžinti pagalbą tenka [KTV] vykdomajai valdybai, nes ji suteikė nesuderinamą pagalbą, kaip pažymėta [ginčijamo] sprendimo 28 punkte“.

21. 2013 m. liepos 29 d. laišku KTV vykdomosios valdybos pirmininkas pranešė Komisijos pirmininko pavaduotojui, kad ėmėsi priemonių, būtinų kompensacijos už papildomą paslaugą mokėjimui panaikinti. Jis pridūrė, kad patyrė sunkumų „su Prancūzijos valstybės institucijomis, visų pirma Korsikos prefekto tarnybomis ir regioniniais audito rūmais, nes jie neigė Komisijos sprendimo teisėtumą ir visiškai nepripažino jo vykdytinumo“.

22. 2013 m. rugsėjo 2 d. rašte Komisija paprašė, kad Prancūzijos valdžios institucijos per 10 dienų nuo šio rašto gavimo dienos informuotų, kokių priemonių ėmėsi, kad įgyvendintų ginčijamą sprendimą. Minėtame rašte Komisija priminė Prancūzijos valdžios institucijoms, jog dėl to, kad sprendimo susigrąžinti valstybės pagalbą vykdymas nėra teisėtai sustabdytas, jis yra visiškai ir tiesiogiai vykdytinas. Be to, ji paprašė Prancūzijos valdžios institucijų tiksliau apibūdinti ginčijamo sprendimo įgyvendinimo padarinius SNCM finansinei padėčiai, nes, minėtų valdžios institucijų teigimu, įvykdžius minėtą

6 — Tai yra bylos *Prancūzija / Komisija* (T-366/13) ir *SNCM / Komisija* (T-454/13), nagrinėjamos Bendrajame Teisme.

7 — Žr. Bendrojo Teismo pirmininko nutartį *Prancūzija / Komisija* (T-366/13 R, EU:T:2013:396).

8 — Žr. Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojo nutartį *Prancūzija / Komisija* [C-574/13 P(R), EU:C:2014:36].

sprendimą ši bendrovė neišvengiamai taptų nemoki ir būtų teisiškai likviduota. Šiuo aspektu Komisija pateikė klausimus dėl savo turimos informacijos, kuria remiantis KTV vykdomoji valdyba, remdamasi KTT ataskaita, ketino Korsikos asamblėjai siūlyti su grupe SNCM ir CMN pasirašyti naują SVPD dėl keleivių ir prekių gabenimo tarp Marselio ir Korsikos uostų 2014–2023 m.

23. Negavusi jokio Prancūzijos valdžios institucijų atsakymo, Komisija 2013 m. rugsėjo 20 d. raštu „dar kartą [paragino] Prancūzijos valdžios institucijas nedelsiant imtis susigrąžinti pagalbą, įskaitant palūkanas, panaikinti (ir prireikus susigrąžinti) visą pagalbą, kuri turėjo būti sumokėta už papildomą paslaugą nuo pranešimo apie ginčijamą sprendimą dienos) ir pateikti ataskaitą dėl susigrąžinimo būklės, kartu paaiškinant palūkanų apskaičiavimo metodą“. Komisija nurodė minėtoms institucijoms, kad jos turi pateikti jai šią informaciją per 20 darbo dienų terminą nuo rašto gavimo dienos. Galiausiai Komisija nurodė, kad šis papildomas terminas niekaip nekeičia pareigos nedelsiant įvykdyti sprendimą ir kad jo nedelsiant neįvykdžius Komisijos tarnybos bus priverstos siūlyti pareikšti ieškinį Prancūzijos Respublikai pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį.

24. Po dviejų mėnesių, t. y. 2013 m. lapkričio 29 d., Prancūzijos valdžios institucijos pranešė Komisijai, kad KTV sustabdė kompensacijų, susijusių su „papildoma“ paslauga, mokėjimą nuo 2013 m. liepos mėn. pabaigos remdamasi preliminariais paskaičiavimais, atliktais remiantis ginčijamame sprendime nurodytomis sumomis. Dėl visos iš gavėjų susigrąžintinos kompensacijos sumos (pagrindinės sumos ir palūkanų) Prancūzijos valdžios institucijos nurodė, kad joms sunku įvertinti skirtumą, kurį Komisija darė tarp „pagrindinės paslaugos“ ir „papildomos paslaugos“, nes, jų teigimu, šis skirtumas yra dirbtinis, kadangi šios dvi paslaugos neatsiejamos viena nuo kitos ir yra naudojamos teritorinio tęstinumo tikslui pasiekti.

25. 2013 m. gruodžio 18 d. KTV vykdomosios valdybos pirmininkas Korsikos darbuotojų profesinės sąjungos nacionaliniam transporto sekretoriui A. Mosconi nusiuntė laišką, kuriame nurodė savo siekiamus tikslus, visų pirma pabrėždamas, kad „KTV neišduos jokio dokumento ir nepradės jokios procedūros, kuri nulemtų [SNCM] likimą“.

26. Pareiškus šį ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo 2014 m. vasario 10 d., įvyko dar keletas įvykių.

27. Per posėdį Prancūzijos Respublika patikslino, kad 2014 m. spalio 29 d. *Veolia – Transdev* pareiškus reikalavimą anksčiau termino grąžinti paskolą, kurią ji buvo suteikusi SNCM, 2014 m. lapkričio 4 d. SNCM pripažinta nemokia.

28. Prancūzijos Respublika taip pat pridūrė, kad 2014 m. lapkričio 7 ir 19 d. KTT išdavė du grąžinamuosius pavedimus susigrąžinti nesuderinama pripažintą pagalbą, tačiau maždaug dėl 198 mln. EUR sumos, o ši suma, Komisijos teigimu, yra mažesnė, nei nurodyta ginčijamame sprendime, t. y. 220 224 mln. EUR.

29. 2014 m. lapkričio 28 d. Marselio (Prancūzija) komercinių bylų teismo pirmininkas pripažino SNCM nemokia ir 6 mėnesiams paskyrė jos bankroto administratorių[9]. Teismo sprendimas dėl bankroto procedūros pradėjimo buvo paskelbtas 2014 m. gruodžio 14 d., ir nuo tada pradėtas skaičiuoti dviejų mėnesių terminas pareikšti kreditorių reikalavimus.

30. 2015 m. sausio 9 d. Prancūzijos valdžios institucijos nesuderinama pripažintą pagalbą priskyrė prie SNCM įsipareigojimų už maždaug 198 mln. EUR sumą.

9 — Žr. dienraščio *Le Monde* (p. 16) 2014 m. lapkričio 29 d. straipsnį „SNCM: quatre repreneurs étudieraient le dossier“.

31. Per posėdį Prancūzijos Respublika dar pranešė Teisingumo Teismui, kad nagrinėjant bankroto bylą 2015 m. vasario 2 d. *Tribunal de commerce de Marseille* (Marselio komercinių bylų teismui) buvo pateikta keletas siūlymų (spaudoje minimi penki siūlymai ir du ketinimų protokolai) [10] perimti SNCM.

32. Iš tam tikros spaudoje pateiktos informacijos matyti, kad minėtiems siūlymams buvo nustatytos stabdomąjį poveikį turinčios sąlygos, t. y. viešosios paslaugos tarp Korsikos ir žemyninės Prancūzijos delegavimo perdavimas, naujos derybos dėl socialinių susitarimų ir įpareigojimo grąžinti neteisėtą pagalbą „panaikinimas“ [11].

D – *Ginčo aplinkybės*

33. Kaip jau nurodžiau šios išvados 1 punkte, ši byla priskiriama prie daugelio bylų, susijusių su valstybės pagalba, kurią Prancūzijos Respublika suteikė SNCM. Ši pagalba išskiriama į dvi kategorijas: pagalba, suteikta SNCM pasitelkus jos restruktūrizavimo planą, ir pagalba, suteikta SNCM pasitelkus finansines kompensacijas už viešosios paslaugos delegavimą. Dėl šių dviejų pagalbos kategorijų pradėtos dvi procedūros, tik jų nereikia painioti, juolab kad jos susijusios su labai panašiomis sumomis (maždaug 220 mln. EUR).

1. Pirmoji procedūra

34. Pirmoji iš dviejų procedūrų buvo pradėta ginčijant SNCM pasitelkus jos 2002 m. restruktūrizavimo planą išmokėtą pagalbą. Privati bendrovė, SNCM konkurentė *Corsica Ferries*, pareiškė ieškinį dėl 2003 m. liepos 9 d. Komisijos sprendimo, kuriuo ši pagalba buvo pripažinta suderinama su bendrąja rinka [12], panaikinimo.

35. 2005 m. birželio 15 d. sprendimu Bendrasis Teismas panaikino minėtą sprendimą, nutaręs, kad Komisija neatsižvelgė „į tam tikras grynąsias pajamas, gautas perdavus nebūtiną turtą, nustatant pagalbos minimumą“ [13]. Bendrojo Teismo sprendimas nebuvo apskųstas apeliacine tvarka.

36. 2008 m. liepos 8 d. Komisija priėmė naują sprendimą [14], pagal kurį, pirma, 2002 m. restruktūrizavimo plano priemonės yra neteisėta valstybės pagalba, tačiau ji suderinama su bendrąja rinka ir, antra, 2006 m. privatizavimo plano priemonės nėra valstybės pagalba, kaip ji suprantama EB 87 straipsnio 1 dalyje (dabar – SESV 107 straipsnio 1 dalis).

37. Šis sprendimas buvo panaikintas 2012 m. rugsėjo 11 d. priimtu Bendrojo Teismo sprendimu *Corsica Ferries France / Komisija* (T-565/08, EU:T:2012:415). Apeliacinis skundas dėl šio sprendimo buvo atmestas 2014 m. rugsėjo 4 d. Teisingumo Teismo sprendimu [15].

10 — Žr. dienraščio *Le Monde* 2015 m. vasario 4 d. straipsnį „SNCM: quatre offres de reprise sont jugées sérieuses“, pateikiamą internete adresu http://www.lemonde.fr/economie/article/2015/02/04/sncm-quatre-offres-de-reprise-sont-jugees-serieuses_4569801_3234.html.

11 — Žr. 2015 m. vasario 5 d. straipsnį „Nouveau rendez-vous judiciaire le 18 mars pour la SNCM“, *France 3*, pateikiamą interneto svetainėje adresu http://france3-regions.francetvinfo.fr/provence-alpes/2015/02/05/nouveau-rendez-vous-judiciaire-le-18-mars-pour-la-sncm-648939.html.

12 — Žr. 2003 m. liepos 9 d. Komisijos sprendimą 2004/166/EB dėl restruktūrizavimo pagalbos, kurią Prancūziją ketina suteikti *Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM)* (OL L 61, 2004, p. 13).

13 — Sprendimas *Corsica Ferries Prancūzija / Komisija* (T-349/03, EU:T:2005:221, 315 punktas).

14 — Žr. 2008 m. liepos 8 d. Komisijos sprendimą 2009/611/EB dėl priemonių C 58/02 (ex N 118/02), kurių Prancūzija ėmėsi bendrovės *Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée* (SNCM) naudai (OL L 225, 2009, p. 180).

15 — Sprendimas *SNCM ir Prancūzija / Corsica Ferries France* (C-533/12 P ir C-536/12 P, EU:C:2014:2142). Reikia pažymėti, kad Komisija neprisijungė prie apeliacinės bylos, kurią iškėlė SNCM ir Prancūzijos Respublika, ir niekada į ją neįstojo.

38. 2013 m. lapkričio 20 d. Komisija nurodė susigrąžinti minėtuose sprendimuose nurodytas SNCM restruktūrizavimo plano lėšas [16]. 2014 m. sausio mėn. Prancūzija ir vėl pareiškė ieškinį Bendrajam Teismui dėl šio sprendimo panaikinimo [17].

2. Antroji procedūra

39. Antroji procedūra susijusi su 2007 m. pasirašytu SVPD, kuriame numatytos finansinės kompensacijos SNCM ir CMN. 2013 m. Komisija pripažino neteisėtomis kompensacijas, susijusias su papildoma paslauga, ir įpareigojo jas susigrąžinti.

40. Prancūzijos Respublika ir SNCM dabar yra pareiškusios ieškinį Bendrajam Teismui dėl šio sprendimo panaikinimo. Būtent nagrinėjant šį ieškinį Bendrojo Teismo pirmininkas prašymą išnagrinėjęs pirmąja instancija [18], o Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas – antrąja instancija [19] atmetė Prancūzijos Respublikos prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones siekiant sustabdyti Komisijos sprendimo vykdymą.

41. Šio ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagrindinis dalykas taip pat yra ginčijamo sprendimo nevykdymas.

42. Per posėdį Komisija pridūrė, kad 2013 m. rugsėjo mėn. Prancūzijos valdžios institucijos dar kartą ir nepranešusios Komisijai išmokėjo dideles sumas SNCM, be kitų lengvatų, labai kontroversiškomis sąlygomis dešimčiai metų vėl deleguodamos šiai bendrovei viešąsias paslaugas.

IV – **Procesas Teisingumo Teisme**

43. Komisija pareiškė ieškinį 2014 m. vasario 10 d. Prancūzijos Respublika pateikė atsiliepimą į ieškinį 2014 m. balandžio 23 d., o Komisija 2014 m. birželio 2 d. pateikė dubliką. Rašytinė proceso dalis buvo baigta 2014 m. liepos 14 d., kai Prancūzijos Respublika pateikė tripliką.

44. 2015 m. vasario 5 d. įvyko posėdis, per kurį Komisija ir Prancūzijos Respublika pateikė pastabas žodžiu.

V – **Dėl Prancūzijos Respublikai inkriminuojamo įsipareigojimų neįvykdymo**

45. Komisija savo ieškinyje nurodo, kad:

— per nustatytus terminus nesiėmusi visų būtinų priemonių susigrąžinti iš gavėjo pagalbą, kuri ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 dalyje buvo pripažinta neteisėta ir nesuderinama su bendrąja rinka,

— per nustatytus terminus nepanaikinusi visų minėto 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų pagalbos mokėjimų ir

— per nustatytą terminą nepranešusi Komisijai apie priemones, kurių ėmėsi šiam sprendimui įvykdyti,

16 — Žr. 2013 m. lapkričio 20 d. Komisijos sprendimą 2014/882/ES dėl valstybės pagalbos Nr. SA.16237 (C58/02) (ex N118/02), kurią Prancūzija suteikė bendrovei SNCM (OL L 357, 2014, p. 1).

17 — Žr. bylas *Prancūzija / Komisija* (T-74/14) ir *SNCM* (T-1/15), nagrinėjamas Bendrajame Teisme.

18 — Žr. Bendrojo Teismo pirmininko nutartį *Prancūzija / Komisija* (T-366/13 R, EU:T:2013:396).

19 — Žr. Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojo nutartį *Prancūzija / Komisija* [C-574/13 P(R), EU:C:2014:36].

Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų, tenkančių jai pagal SESV 288 straipsnio ketvirtą pastraipą ir minėto sprendimo 3–5 straipsnius.

A – *Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su neteisėtos pagalbos nesusigrąžinimu*

1. Įvadas

46. Jeigu Komisija pripažįsta pagalbą neteisėta, jos nurodytas pagalbos susigrąžinimas vykdomas pagal sąlygas, nurodytas Tarybos reglamento Nr.°659/1999 14 straipsnio 3 dalyje, kurioje nustatyta:

„<...> pagalba išieškoma nedelsiant ir pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę nustatytas procedūras, jeigu jos leidžia nedelsiant ir veiksmingai įvykdyti Komisijos sprendimą. Šiuo tikslu, kai bylą svarsto nacionaliniai teismai, suinteresuotosios valstybės narės, nepažeisdamos [Sąjungos] teisės, imasi visų priemonių, kurios numatytos jų atitinkamuose teisiniuose [teisės] aktuose, įskaitant laikinąsias priemones.“

47. Prancūzijos Respublika neginčija, kad kompetentinga Prancūzijos institucija, t. y. KTV, nesiėmė priemonių, būtinų valstybės pagalbai susigrąžinti, ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 dalyje pripažintą neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka.

48. Teisiškai tai pakankamai įrodo prie Komisijos ieškinio pridėti dokumentai.

49. Pirma, 2013 m. liepos 29 d. raštu KTV vykdomosios valdybos pirmininkas P. Giacobbi pranešė Komisijos pirmininko pavaduotojui J. Almunia apie „sunkumus, kurių patyrė su *Prancūzijos valstybės institucijomis*, visų pirma su Korsikos prefekto tarnybomis ir regioniniais audito rūmais, *nes jie neigė Komisijos sprendimo teisėtumą ir visiškai nepripažino jo vykdytinumo*“ [20].

50. Antra, 2013 m. gruodžio 18 d. raštu jis patikino Korsikos darbuotojų profesinės sąjungos nacionalinį transporto sekretorių A. Mosconi, kad „*KTV neišduos jokio dokumento* ir nepradės jokios procedūros, kuri nulemtų bendrovės likimą“ [21].

2. Prancūzijos Respublikos argumentai

51. Susidūrusi su šiuo atsisakymu vykdyti sprendimą, Prancūzijos Respublika nurodo visišką negalėjimą tinkamai įvykdyti ginčijamą sprendimą, o tai pagal nusistovėjusią teismo praktiką yra „vienintelis gynybos pagrindas, kuriuo valstybė narė gali remtis atsikirsdama į Komisijos ieškinį, pareikštą pagal [SESV 108] straipsnio 2 dalį dėl įsipareigojimų neįvykdymo“ [22].

52. Šiuo atveju Prancūzijos Respublika nurodo, kad ji negali įvykdyti ginčijamo sprendimo, nes jį įvykdžius SNCM neišvengiamai taptų nemoki ir būtų likviduota [23] ir dėl to kiltų labai didelių neramumų viešosios tvarkos srityje, be to, kiltų žemyninės Prancūzijos ir Korsikos teritorinio vientisumo sutrikdymo grėsmė.

20 — Išskirta mano.

21 — Išskirta mano.

22 — Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-214/07, EU:C:2008:619, 44 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Komisija / Belgija* (52/84, EU:C:1986:3, 16 punktas); *Komisija / Vokietija* (94/87, EU:C:1989:46, 9 punktas); *Komisija / Graikija* (C-183/91, EU:C:1993:233, 19 punktas); *Komisija / Portugalija* (C-404/97, EU:C:2000:345, 39 punktas); *Komisija / Prancūzija* (C-261/99, EU:C:2001:179, 23 punktas); *Komisija / Ispanija* (C-404/00, EU:C:2003:373, 45 punktas) ir *Komisija / Ispanija* (C-177/06, EU:C:2007:538, 46 punktas).

23 — Šioje byloje kilęs ginčas susijęs tik su SNCM, nes CMN gavo finansines kompensacijas tik už pagrindinę paslaugą, kurią Komisija pripažino neteisėta, tačiau pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį su vidaus rinka suderinama valstybės pagalba (žr. ginčijamo sprendimo 213 punktą).

53. Dėl SNCM nemokumo Prancūzijos Respublika pažymi, kad dėl to, jog SNCM 2012 m. finansinių metų apskaita rodo, kad 2012 m. gruodžio 31 d. aktyvų suma sudaro 87 831 mln. EUR, susigrąžinus 220 224 mln. EUR sumą ši bendrovė neišvengiamai taptų nemoki. Kadangi SNCM biudžetas labai priklausė nuo 87,3 mln. EUR vidutinės trukmės paskolos, kurią suteikė didžiausia jos akcininkė *Veolia-Transdev*, kuri bet kada galėjo pareikalauti grąžinti šią paskolą prieš terminą, susigrąžinus 220 224 mln. EUR sumą taptų neišvengiamai neįmanoma finansuoti bet kokią tolesnę veiklą. Be to, kadangi 2012 m. bendrovė patyrė 14 251 mln. EUR grynąjį nuostolį, prie kurių jai tektų pridėti 220 224 mln. EUR, būtų labai mažai tikėtina, kad kuri nors bendrovė susidomėtų SNCM perėmimu, nes dėl to ji neišvengiamai turėtų būti likviduota.

54. Prancūzijos Respublika taip pat nurodo, kad SNCM likvidavimas sukeltų didelių neramumų viešosios tvarkos ir socialinės tvarkos srityje, paveiktų socialinę aplinką SNCM ir Marselio uoste, kuri ir taip jau yra visai prasta. Pavyzdžiui, per 2005 m. streikus, įvykusius paskelbus apie SNCM privatizavimą, streikuotojai užėmė Marselio uoste esančius laivus ir taip neleido išvykti tūkstančiams keleivių, užgrobė laivą ir paėmė įkaitu SNCM generalinį direktorių. Šie streikai užsitęsė ir Marselio uostas apskritai buvo užblokuotas, o tai paveikė ir keleivių, ir krovinių, ir naftos bei chemijos pramonės produktų gabenimą.

55. Vėliau SNCM socialinė aplinka nepagerėjo, nes 2011 m. pradžioje prasidėjo nauji streikai. 2014 m. kovo mėn. trys SNCM profesinės sąjungos ir Marselio jūrininkų profesinė sąjunga paskelbė visų darbuotojų streiką po to, kai 2014 m. vasario ir kovo mėn. stebėtojų tarybos sprendimu *Veolia-Transdev* pareiškė, kad prieštarauja bet kokiam naujų laivų užsakymui ir pritaria tam, kad būtų pradėta SNCM nemokumo procedūra.

56. Per 2014 m. birželio mėn. streiką išryškėjo Korsikos ekonomikos sunkumai, kurių atsirado nacionalinėmis aplinkybėmis, kurias paskatino bendra krizė, taip pat socialinių planų ir kolektyvinių atleidimų virtinė. Šiuo klausimu ir reaguodamos į Komisijos kaltinimus, Prancūzijos valdžios institucijos teigia, kad jos gali geriausiai įvertinti šių įvykių ar neramumų viešosios tvarkos srityje riziką, taip pat riziką, susijusią su policijos pajėgų panaudojimu, kad užkirstų kelią šiems neramumams ar juos nutrauktų.

57. Prancūzijos Respublika priduria, kad neramumai viešosios tvarkos srityje, susiję su SNCM likvidavimu, neišvengiamai sutrikdytų žemyninės Prancūzijos ir Korsikos teritorinį vientisumą, kaip nutiko per 2005 m. streikus, kuriems vykstant Korsikai teko patirti didelių tiekimo problemų, susijusių su vaistų, kraujo produktų, variklių degalų ir kitokio kuro bei pirmojo būtinumo prekių atsargomis. Šis sutrikdymas taip pat paveikė daugybės keleivių – darbuotojų, turistų ar gyventojų – vežimą.

58. Prancūzijos Respublika teigia, kad šis tęstinumas buvo panaikintas, kol stabilizavosi socialinė padėtis. Prancūzijos valdžios institucijos iš esmės teigia, kad SNCM paslaugų dalis Korsikoje yra svarbi ir sudaro 34,2 % keleivių ir 39 % krovinių gabenimo.

59. Jokia kita bendrovė iki šiol nesisiūlė teikti paslaugų visiems Korsikos uostams, kuriems šiuo metu paslaugas teikia SNCM (konkrečiai – Balanės, Porto Vekjo ir Propriano), ir labai mažai tikėtina, kad *Corsica Ferries* ar CMN turi pakankamai pajėgumų, kad galėtų užtikrinti jūrų paslaugų teikimo maršrutus iš Marselio, viešosios paslaugos delegavimo sąlygomis laikotarpiu nuo 2013 m. iki 2024 m. Ta pati išvada būtų taikoma, jeigu CMN ir *Corsica Ferries* sudarytų grupę, kad užtikrintų maršrutus tarp žemyninės Prancūzijos ir Korsikos.

60. Kitaip tariant, Prancūzijos Respublikos teigimu, būtų neapdairu tikėtis, kad kiti operatoriai per trumpą laiką galėtų pradėti teikti transporto tarp Korsikos ir Marselio paslaugą ir taip kompensuoti SNCM išnykimą, ir nurodo ginčijamo sprendimo 146 punktą, pagal kurį „kiti rinkos dalyviai patys pripažįsta, kad šios [pagrindinės] paslaugos teikti nepajėgtų“.

3. Vertinimas

61. Mano nuomone, Prancūzijos Respublikos nurodyti motyvai nagrinėjamos neteisėtos pagalbos nesusigrąžinimui pateisinti neatitinka visiško negalėjimo įvykdyti sprendimą kriterijaus, kaip jis suprantamas Teisingumo Teismo praktikoje.

a) Argumentas, susijęs su SNCM likvidavimo neišvengiamumu, jeigu ginčijamas sprendimas būtų įvykdytas

62. Prancūzijos Respublikos teigimu, įvykdžius ginčijamą sprendimą SNCM būtų neišvengiamai likviduota, nes susigrąžintinos pagalbos suma smarkiai viršija SNCM aktyvus.

63. Nesutinku su šia pozicija.

64. Pirma, ginčijamo sprendimo įvykdymas nuo pranešimo apie jį Prancūzijos Respublikai nereikštų neišvengiamo SNCM likvidavimo, o pirmiausia reikštų, kad nacionalinėje teisėje reikėtų imtis privalomų priemonių, kuriomis remiantis būtų galima susigrąžinti pagalbos sumas.

65. Kaip Komisijos pirmininko pavaduotojas nurodo savo 2013 m. liepos 17 d. rašte KTV vykdomosios valdybos pirmininkui, „pagalbą turi susigrąžinti ją suteikęs subjektas, *remdamasis savo išduotu vykdomuoju dokumentu*“ [24].

66. Tokio dokumento išdavimas savaime nereiškia SNCM likvidavimo. Iš tiesų, Sąjungos teisėje nacionaliniams teismams nedraudžiama sustabdyti bet kokio vykdomojo dokumento pasekmių, siekiant išvengti didelės ir neatitaisomos žalos atitinkamai bendrovei.

67. Taip pat būtų ir tuo atveju, jeigu šioje byloje būtų pripažintas įsipareigojimų neįvykdymas, jei 2014 m. lapkričio 28 d. SNCM nebūtų buvęs paskirtas bankroto administratorius.

68. Kaip Bendrojo Teismo pirmininkas nusprendė išnagrinėjęs prašymą sustabdyti ginčijamo sprendimo vykdymą, pagal jį Prancūzijos valdžios institucijoms būtina imtis būtinų priemonių, „kurias, be kita ko, būtų galima sustabdyti, jeigu būtų kreiptasi į nacionalinį teismą <...>, o tai galėtų sukliudyti Prancūzijos valdžios institucijoms užbaigti susigrąžinimo procedūrą“ [25].

69. Iš tiesų pagal nusistovėjusią teismų praktiką „jeigu valstybės pagalbą gavusi įmonė prašo Sąjungos teismo sustabdyti Komisijos sprendimo, kuriuo nurodoma susigrąžinti šią pagalbą, vykdymą, aplinkybė, kad yra vidaus teisių gynimo priemonių, leidžiančių šiai įmonei apsiginti nuo susigrąžinimo priemonių nacionaliniu lygmeniu, gali leisti šiai įmonei išvengti didelės ir nepataisomos žalos, kuri atsirastų dėl šios pagalbos susigrąžinimo“ [26].

70. Tai aiškiai rodo, kad, kitaip, nei nurodo Prancūzijos Respublika, Prancūzijos valdžios institucijoms ėmusis privalomų priemonių vykdyti ginčijamą sprendimą, tai savaime nereikštų SNCM likvidavimo.

71. Priešingas teiginys, kad dėl likvidavimo perspektyvos sprendimo būtų visiškai neįmanoma įvykdyti, užtikrintų visišką nebaudžiamumą už neteisėtos pagalbos suteikimą sunkumus patiriančioms įmonėms, nes pakaktų remtis nemokumo būsena, kad nebūtų įsiskolinta sumų, nagrinėjamų per bankroto procedūrą.

24 — Pažymėta mano.

25 — Žr. Bendrojo Teismo nutartį *Prancūzija / Komisija* (T-366/13 R, EU:T:2013:396, 41 punktas), patvirtintą apeliacine tvarka 2014 m. sausio 21 d. Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojo nutartimi *Prancūzija / Komisija* [C-574/13 P(R), EU:C:2014:36].

26 — Žr. Teisingumo Teismo pirmininko nutartį *Alcoa Trasformazioni / Komisija* [C-446/10 P(R), EU:C:2011:829, 46 punktas]. Šiuo klausimu taip pat žr. Teisingumo Teismo pirmininko nutartis *Deufil / Komisija* (310/85 R, EU:C:1986:58, 22 punktas) ir *Belgija / Komisija* (142/87 R, EU:C:1987:281, 26 punktas), taip pat Bendrojo Teismo pirmininko nutartį *Prancūzija / Komisija* (T-366/13 R, EU:T:2013:396, 44 punktas).

72. Antra, nors skola, susijusi su pagrindinėje byloje nagrinėjamos pagalbos grąžinimu, buvo įrašyta į skolų sąrašą per ginčijamame sprendime nustatytus terminus ir dėl jos visos sumos [27], pagal nusistovėjusią teismų praktiką šis įrašymas į skolų sąrašą „[leistų] įvykdyti įsipareigojimą susigrąžinti pagalbą tik jei, kai valstybės valdžios institucijos negali susigrąžinti visos pagalbos sumos, bankroto procedūra [baigtųsi] įmonės, neteisėtos pagalbos gavėjos, likvidavimu, t. y. galutiniu jos veiklos nutraukimu“ [28], tačiau šioje byloje taip nėra.

73. Iš to darytina išvada, kad, kaip Teisingumo Teismas nutarė Sprendimo *Komisija / Ispanija* (C-499/99, EU:C:2002:408) 37 punkte, „susigrąžintino turto nebuvimas <...> iš tiesų tėra *vienintelis būdas* Ispanijos vyriausybei įrodyti visišką negalimumą susigrąžinti pagalbą“ [29], tačiau šioje byloje nėra ir taip.

74. Trečia, pažymiu, kad įpareigojimas išduoti vykdomąjį dokumentą, kuris leistų susigrąžinti ginčijamu sprendimu neteisėtomis pripažintas pagalbos sumas, šioje byloje taip pat buvo nustatytas 2014 m. lapkričio 28 d., Marselio komercinių bylų teismui iškėlus bankroto bylą SNCM.

75. Iš to darytina išvada, kad Marselio komercinių bylų teismo bankroto administratoriams patikėta užduotis išgelbėti SNCM surandant jos perėmėjus [30] reiškia, kad perėmėjus reikia informuoti apie SNCM pareigą grąžinti pagalbos sumas Prancūzijos valstybei.

76. Šiuo klausimu ir jei paaiškėtų, kad Marselio komercinių bylų teismui pateiktų pasiūlymų perimti SNCM sąlyga yra pareigos grąžinti neteisėtą pagalbą „panaikinimas“, taip nutraukiant SNCM ir naujos struktūros ekonominį tęstinumą [31], primenu, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką, jeigu įkuriama nauja įmonė, kuri turi tęsti dalį neteisėtą pagalbą gavusios įmonės veiklos, susigrąžinti neteisėtą pagalbą nėra neįmanoma, nes „šios veiklos tęsimas, nors atitinkama pagalba nebuvo visiškai susigrąžinta, gali reikšti, kad dėl šios įmonės konkurencinio pranašumo, turėto jos konkurentų atžvilgiu, iškraipytos konkurencijos situacija tęsiasi. Iš tokios naujai įsteigtos bendrovės, jeigu ji turi šį pranašumą, gali būti reikalaujama grąžinti nagrinėjamą pagalbą. Taip yra, be kita ko, tuo atveju, kai nustatoma, kad ši bendrovė faktiškai išsaugo konkurencinį pranašumą, susijusį su šios pagalbos suteikimu, ypač kai įsigyja likviduojamos bendrovės turtą mainais nepervesdama sumos, atitinkančios rinkos sąlygas, *ar kai nustatoma, jog įsteigus tokią bendrovę buvo apeita pareiga grąžinti minėtą pagalbą*“ [32].

b) Argumentai, susiję su labai didelių neramumų viešosios tvarkos srityje ir žemyninės Prancūzijos ir Korsikos teritorinio vientisumo sutrikdymo rizika

77. Priešingai, negu argumentas, susijęs su tariamai neišvengiamu SNCM likvidavimo pobūdžiu, jeigu ginčijamas sprendimas būtų įvykdytas, pateikiant šiuos argumentus nurodoma tik „rizika“ ar baimė, kad ginčijamo sprendimo įvykdymas išprovokuos tam tikrus įvykius.

27 — Primenu, kad tai buvo padaryta tik 2015 m. sausio 9 d. ir buvo įrašyta mažesnė suma, nei ginčijamame sprendime numatyti 220 224 mln. EUR. Komisijos teigimu, vykdomojo dokumento išdavimas tėra ginčijamo sprendimo „vykdymo pradžia“.

28 — Žr. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 104 punktas). Taip pat žr. sprendimus *Komisija / Lenkija* (C-331/09, EU:C:2011:250, 63–65 punktai) ir *Komisija / Italija* (C-454/09, EU:C:2011:650, 35 ir 36 punktai).

29 — Pažymėta mano.

30 — Žr. šios išvados 29 punktą ir dienraščio *Le Monde* 2014 m. lapkričio 29 d. straipsnį „SNCM: quatre repreneurs étudieraient le dossier“, p. 6.

31 — Viena iš įmonių, pateikusių perėmimo pasiūlymą, pareiškė, kad „labai svarbu žinoti, ar pasiūlymas, kuris bus pripažintas tinkamu, atitinka Europos Komisijos siekiamus teisinio netęstinumo kriterijus. Kitaip pasirinktam perėmėjui galėtų tekti pareiga grąžinti neteisėtą pagalbą. Visiems pasiūlymams (bet kuriuo atveju manajam) nustatyta šios rizikos pašalinimo sąlyga <…>“, žr. dienraščio *Corse-Matin* vasario 6 d. straipsnį „SNCM: *Nous serons très attentifs aux attentes de la Corse*“, pateikiamą internete adresu http://www.corsematin.com/article/derniere-minute/sncm%C2%ABnous-serons-tres-attentifs-aux-attentes-de-la-corse%C2%BB.1689605.html. Taip pat žr. šios išvados 31–32 punktus.

32 — Sprendimas *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 106 punktas). Pažymėta mano. Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimą *Vokietija / Komisija* (C-277/00, EU:C:2004:238, 86 punktas).

78. Tačiau iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad, „jeigu neįveikiami sunkumai gali sutrukdyti valstybei narei laikytis įsipareigojimų, tenkančių jai pagal [Sąjungos] teisę, *paprasta tokių sunkumų baimė negali pateisinti to, kad valstybė narė tinkamai netaiko šios teisės*“ [33].

79. Be to, jeigu valstybė narė „niekaip nemėgina susigrąžinti nagrinėjamos pagalbos, nėra galimybių įrodyti, kad sprendimo neįmanoma įvykdyti“ [34].

80. Kalbant konkrečiau apie neramumų viešosios tvarkos srityje riziką, naudingų motyvų pateikiama dviejuose Teisingumo Teismo sprendimuose *Komisija / Prancūzija* (C-52/95, EU:C:1995:432) ir *Komisija / Prancūzija* (C-265/95, EU:C:1997:595).

81. Byla, kurioje priimtas Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-52/95, EU:C:1995:432), buvo susijusi su Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojimų neįvykdymu, nes jos nepradėjo už laivus, plaukiojusius su Prancūzijos vėliava, atsakingų asmenų, kurie, pažeisdami Komisijos priimtus draudimo reglamentus [35], vykdė ančiuvių žvejybos veiklą ir veiklą, susijusią su šių išteklių žvejyba, baudžiamojo ar administracinio persekiojimo.

82. Prancūzijos Respublika teigė, kad „ančiuvių žvejybos metais buvo susiklosčiusios tokios sudėtingos socialinės ir ekonominės aplinkybės, kad buvo galima bijoti didelių neramumų, galėjusių sukelti didelių ekonominių problemų. Taigi kompetentingos valdžios institucijos buvo priverstos nepersekioti už pažeidimus atsakingų asmenų“ [36].

83. Teisingumo Teismas nedelsdamas atmetė tokį argumentą, nutaręs, kad „vien vidaus sunkumų baimė negali pateisinti nagrinėjamos sistemos netaikymo“ [37].

84. Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-265/95, EU:C:1997:595) buvo susijęs su žemės ūkio produktų (konkrečiai – braškių) importu į Prancūziją iš Ispanijos ir kitų valstybių narių.

85. Prancūzijos Respublika nesiėmimą būtinų priemonių savo teritorijoje laisvai prekybai žemės ūkio produktais Europos Sąjungoje užtikrinti teisino teigdama, kad „Prancūzijos ūkininkų padėtis buvo tokia sunki, jog pagrįstai baimintasi, kad ryžtingesni Prancūzijos kompetentingų valdžios institucijų veiksmai galėję išprovokuoti atitinkamų ūkio subjektų įtūžį, dėl kurio būtų padaryta dar rimtesnių visuomeninės tvarkos pažeidimų ar net būtų kilęs socialinis konfliktas“ [38].

86. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad „atitinkama valstybė narė turi imtis visų priemonių, kad garantuotų [Sąjungos] teisės apimtį ir veiksmingumą, jog būtų užtikrintas jos tinkamas įgyvendinimas visų ūkio subjektų naudai, nebent ji gali įrodyti, kad jos veiksmai sukeltų *tokių pasekmių viešajai tvarkai, su kuriomis turimomis priemonėmis ji nepajėgtų susidoroti*“ [39], ir kad „šiuo atveju Prancūzijos vyriausybė konkrečiai neįrodė, kad viešajai tvarkai iš tikrųjų buvo kilęs pavojus, su kuriuo ji nebūtų galėjusi susidoroti“ [40].

33 — Sprendimas *Komisija / Italija* (C-280/95, EU:C:1998:28, 16 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Komisija / Prancūzija* (C-52/95, EU:C:1995:432, 38 punktas); *Komisija / Prancūzija* (C-265/95, EU:C:1997:595, 55 punktas); *Komisija / Prancūzija* (C-441/06, EU:C:2007:616, 43 punktas) ir *Komisija / Lenkija* (C-331/09, EU:C:2011:250, 72 punktas).

34 — Sprendimas *Italija / Komisija* (C-6/97, EU:C:1999:251, 34 punktas).

35 — Tai yra 1991 m. gegužės 21 d. Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 1326/91 dėl ančiuvių žvejybos iš laivų, plaukiojančių su Prancūzijos vėliava, nutraukimo (OL L 127, p. 11) ir 1992 m. balandžio 13 d. Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 942/92 dėl ančiuvių žvejybos iš laivų, plaukiojančių su Prancūzijos vėliava, nutraukimo (OL L 101, p. 42).

36 — Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-52/95, EU:C:1995:432, 37 punktas).

37 — Ten pat (38 punktas).

38 — Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-265/95, EU:C:1997:595, 54 punktas).

39 — Ten pat (56 punktas). Pažymėta mano.

40 — Ten pat (57 punktas).

87. Mano nuomone, Prancūzijos Respublika šioje byloje neįrodė ir to, kad davus privalomus nurodymus, kad būtų įvykdytas ginčijamas sprendimas, tai būtų sukėlę tokių pasekmių viešajai tvarkai, su kuriomis turimomis priemonėmis ji nebūtų pajėgusi susidoroti.

88. Kiek tai susiję su galimybe panaudoti policijos pajėgas (o tai priklauso tik valstybių narių kompetencijai), Prancūzijos Respublika neįrodė, kad, kilus neramumams viešosios tvarkos srityje, jai nebūtų buvę visiškai jokių galimybių panaudoti šias pajėgas.

89. Pirmiausia reikėtų priminti, kad, priešingai, negu nuogąstavo Prancūzijos Respublika, pavėluotas KTT vykdomųjų raštų išdavimas 2014 m. lapkričio 7 ir 19 d. ir jų įrašymas į skolų sąrašą 2015 m. sausio 9 d., o tai yra pirmieji ginčijamo sprendimo vykdymo etapai, nesukėlė jokių neramumų viešosios tvarkos srityje [41].

90. Be to, dokumentai, pridėti prie Prancūzijos Respublikos atsiliepimo į ieškinį, nurodo, kad per 2005 m. užsitęsusį streiką Prancūzijos valdžios institucijos galėjo susidurti su grėsmėmis viešajai tvarkai. Iš tiesų policijos pajėgos buvo panaudotos Ajačo uoste siekiant atkurti judėjimo laisvę, perimti streikuotojų užimto laivo kontrolę ir išvaikyti streikuotojus, kurie blokavo du naftos terminalus – Pajūrio Foso (Fos-sur-Mer) ir Laveros (Lavéra).

91. Prancūzijos Respublika taip pat nurodo, kad streikuotojai galėjo padaryti materialinių nuostolių, tačiau konkrečiau jų neįvertina ir nesusieja su bendruoju interesu, kurio siekiama ginčijamo sprendimo įvykdymu.

92. Siekdamas išsamumo, primenu, kad Prancūzijos Respublika jau buvo pateikusi tokio pobūdžio argumentą, kad pateisintų pagalbos SNCM restruktūrizavimui suteikimą [42], ir kad Teisingumo Teismas atmetė jį, nusprendęs, kad „glaustų nuorodų į valstybės narės, kaip globalios veikėjos [kuriai galėtų pakenkti streikai], įvaizdį nepakanka, siekiant pagrįsti išvadą, jog nėra valstybės pagalbos, kaip ji suprantama pagal Sąjungos teisę“ [43].

93. Tas pats pasakytina apie Prancūzijos Respublikos argumentus, susijusius su žemyninės Prancūzijos ir Korsikos teritorinio vientisumo sutrikdymu, dėl kurio kiltų pavojus Korsikos aprūpinimui vaistais, kraujo produktais, degalais, kitu kuru ir būtiniausiomis prekėmis.

94. Aišku, užsitęsęs SNCM darbuotojų streikas, taip pat Marselio uosto ir Korsikos oro uostų blokada kartu su solidarumo streikais Korsikos uostuose (2005 m.) galėjo sukelti didelių problemų Prancūzijos valdžios institucijoms.

95. Tačiau nekartodamas to, ką jau nurodžiau dėl 2005 m. įvykių [44], tuo pačiu tikslu cituoju 2005 m. rugsėjo 30 d. Gynybos ir pilietinio saugumo direktorato raštą, kuriame nurodyta, kad yra prieinamas Solenzara karinis oro uostas (išlaikant aprūpinimo oro keliu galimybę), ir priduriama, kad Aukštutinės Korsikos prefektas ėmėsi kitų priemonių, būtinų Korsikos aprūpinimui užtikrinti, kaip antai, degalų pirkimo apribojimų, ir kad jis planavo imtis kitų priemonių, kaip antai pateikti reikalavimus transporto įmonėms.

41 — Nesuprantu, kaip dėl to, kad šie etapai įvyko po to, kai Marselio komercinių bylų teismas priėmė sprendimą, kaip Prancūzijos Respublika teigė per posėdį, galėtų išnykti bet kokia neramumų viešosios tvarkos srityje grėsmė.

42 — Taip pat žr. mano išvadą bylose *SNCM ir Prancūzija / Corsica Ferries France* (C-533/12 P ir C-536/12 P, EU:C:2014:4, 72 ir 73 punktai).

43 — Sprendimas *SNCM ir Prancūzija / Corsica Ferries France* (C-533/12 P ir C-536/12 P, EU:C:2014:2142, 40 ir 41 punktai). Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimą *Corsica Ferries Prancūzija / Komisija* (T-565/08, EU:T:2012:415, 103 ir 104 punktai).

44 — Žr. šios išvados 88 punktą.

96. 2005 m. spalio 6 d. *ministère du Développement durable* (Darnaus vystymosi ministerijos) e. laiškas taip pat įrodo, kad Korsikos aprūpinimas naftos produktais buvo visiškai įmanomas „iškraunant juos Ajačo uoste – *saugant teisėsaugos pajėgoms* – iš tanklaivio, atvykusio iš Barselonos“ [45]. Šis e. laiškas užbaigiamas taip: „aprūpintos beveik visos salos degalinės“.

97. Taigi, man atrodo, argumentus, susijusius su labai didelių neramumų viešosios tvarkos srityje grėsme ir žemyninės Prancūzijos ir Korsikos teritorinio vientisumo sutrikdymo grėsme, reikia atmesti.

98. Bet kokia kita išvada turėtų nepriimtiną poveikį, nes tuomet Sąjungos teisės veiksmingumas priklausytų nuo geros (arba blogos) valios arba daugiau ar mažiau didelių kai kurių grupių, kurių interesus paveikia Europos institucijų sprendimai arba valstybių narių sprendimai, priimti siekiant įvykdyti minėtus sprendimus, turimų blokavimo pajėgumų [46]. Panašiai kaip Komisija, manau, kad Prancūzijos Respublika šiuo atžvilgiu teigia, kad ji galėtų tik pasiduoti susidūrusi su grėsme viešajai tvarkai, kurią galėtų kelti minėtos grupės. Šiuo klausimu, kaip per posėdį labai trumpai pareiškė Komisija, politinis nepatogumas neprilygsta visiškam neįmanomumui įvykdyti sprendimą.

4. Dėl lojalaus bendradarbiavimo nebuvimo

99. Norėčiau pridurti, kad jeigu valstybei narei kyla sunkumų įvykdyti Komisijos sprendimą, pagal Teisingumo Teismo praktiką Komisija ir valstybė narė privalo „vadovaudamosi [ESS 4 straipsnio 3 dalį] pagrindžiančiu principu, nustatančiu valstybėms narėms ir [Sąjungos] institucijoms lojalaus bendradarbiavimo pareigą, sąžiningai bendrai veikti siekdamos įveikti sunkumus, laikydamosi visų pirma su valstybės pagalba susijusių Sutarties nuostatų“ [47].

100. Teisingumo Teismas yra daug kartų nusprendęs, kad „absoliutaus negalėjimo įvykdyti sąlyga nėra tenkinama, kai atsakovė valstybė narė tik praneša Komisijai apie teisines, politines ar praktines kliūtis, susijusias su sprendimo vykdymu, nesiimdama jokių realių veiksmų prieš nagrinėjamas įmones, kad susigrąžintų pagalbą, ir nepasiūlydama Komisijai alternatyvių sprendimo įgyvendinimo formų, kurios leistų įveikti kliūtis“ [48].

101. Tačiau iš bylos medžiagos visiškai aišku, kad Prancūzijos Respublika dėl atitinkamų įmonių nesiėmė jokių tokio pobūdžio veiksmų ir nepasiūlė Komisijai jokio alternatyvaus būdo, kaip įgyvendinti sprendimą, kuris būtų leidęs įveikti tariamus sunkumus.

102. Todėl Prancūzijos Respublika neįvykdė savo įsipareigojimo per nustatytus terminus imtis visų būtinų priemonių susigrąžinti iš atitinkamų įmonių valstybės pagalbą, kuri ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 dalyje pripažinta neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka.

B – *Dėl antrojo kaltinimo, susijusio su visų neteisėtos pagalbos mokėjimų nepanaikinimu*

103. Komisija ieškinyje kaltina Prancūzijos Respubliką per nustatytus terminus nepanaikinus visų ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų pagalbos mokėjimų.

45 — Pažymėta mano.

46 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 72 punktas), kuriame Teisingumo Teismas nutarė, kad „net jei Prancūzijos Respublikos nurodytų problemų iš dalies kilo dėl Bendrijos teisės normų įgyvendinimo, valstybė narė negali remtis įgyvendinant Bendrijos aktą iškilusiais sunkumais, įskaitant susijusius su privačių asmenų pasipriešinimu, tam, kad pateisintų iš Bendrijos teisės normų kylančių pareigų ir terminų nesilaikymą“.

47 — Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-214/07, EU:C:2008:619, 45 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Komisija / Italija* (C-348/93, EU:C:1995:95, 17 punktas); *Komisija / Prancūzija* (C-261/99, EU:C:2001:179, 24 punktas) ir *Komisija / Ispanija* (C-485/03–C-490/03, EU:C:2006:777).

48 — Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-214/07, EU:C:2008:619, 46 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Komisija / Ispanija* (C-404/00, EU:C:2003:373, 47 punktas); *Komisija / Italija* (C-99/02, EU:C:2004:207, 18 punktas); *Komisija / Graikija* (C-415/03, EU:C:2005:287, 43 punktas) ir *Komisija / Ispanija* (C-485/03–C-490/03, EU:C:2006:777, 74 punktas).

104. Komisijos teigimu, priešingai, nei nurodyta ginčijamo sprendimo 3 straipsnio 4 dalyje, šie mokėjimai nebuvo nei iš karto sustabdyti, nei panaikinti. Ieškinyje ji paaiškina, kad pirminiame KTT 2013 m. biudžete, kurį jos valdyba patvirtino 2013 m. birželio 25 d., buvo numatytos dvi finansinės kompensacijos SNCM ir CMN, atitinkamai sudarančios 78 014 930 EUR ir 32 627 141 EUR. Šios sumos buvo skirtos sumokėti ir už pagrindinę paslaugą, ir už papildomą paslaugą, atsižvelgiant į atitinkamas praėjusių metų sumas.

105. Ji taip pat nurodo 2013 m. lapkričio 29 d. e. laišką [49], kuriame Prancūzijos valdžios institucijos patvirtina nutraukusios kompensacijos, susijusios su papildoma paslauga, mokėjimą 2013 m. liepos mėn., pateikdamos jai KTT mokėjimo pavedimo SNCM įrodymą, patvirtinantį mokėjimą, susijusį su kompensacija, susijusia tik su pagrindine paslauga.

106. Tačiau, jos teigimu, šis mokėjimo pavedimas neįrodo, kad kompensacijos, susijusios su papildoma paslauga, mokėjimas buvo nutrauktas 2013 m. liepos mėn., o tik nurodo mokėjimą, susijusį su pagrindine paslauga, ir, be to, Prancūzijos valdžios institucijos nepateikia jokios informacijos apie tai, kaip ši suma buvo apskaičiuota.

107. Atsiliepime į ieškinį Prancūzijos Respublika tvirtina, kad kompensacijos, susijusios su papildoma paslauga, mokėjimas buvo sustabdytas nuo 2013 m. liepos mėn. Ji remiasi:

— nagrinėjamu mokėjimo pavedimu, kuris, jos teigimu, rodo, kad KTT už 2013 m. liepos mėn. išmokėjo SNCM tik 2 880 160 EUR už pagrindinę paslaugą;

— SNCM banko sąskaitos išrašais, pridėtais prie jos atsiliepimo į ieškinį, kurie rodo, kad nuo 2013 m. liepos mėn. ši įmonė iš tikrųjų gavo tik 2 880 160 EUR už pagrindinę paslaugą, užuot gavusi 6 130 160 EUR, kuriuos ji gaudavo iki 2013 m. liepos mėn. už pagrindinę paslaugą ir papildomą paslaugą, ir

— 2013 m. gruodžio 12 d. Bastjos administraciniam teismui pateiktu SNCM prašymu taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kad KTT būtų priversta sumokėti 16 225 000 EUR sumą, nes nesumokėjo kompensacijos, susijusios su papildoma paslauga.

108. Prancūzijos Respublika taip pat pažymi, kad, KTT, norėdama apskaičiuoti SNCM už pagrindinę paslaugą mokėtinos kompensacijos sumą už laikotarpį nuo 2013 m. liepos mėn. iki 2013 m. gruodžio mėn., taikė ginčijamo sprendimo 218 punkte Komisijos taikytą metodą.

109. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Komisija dublike atsisakė šio kaltinimo, kiek jis buvo susijęs su kompensacijos, susijusios su papildoma paslauga, mokėjimo SNCM nesustabdymu nuo 2013 m. liepos 23 d. ir pakankamos informacijos, susijusios su šiuo sustabdymu, nebuvimu.

110. Tačiau Komisija neatsiima savo kaltinimo, susijusio su kompensacijos mokėjimų SNCM už papildomą paslaugą per laikotarpį nuo pranešimo apie ginčijamą sprendimą Prancūzijos Respublikai 2013 m. gegužės 3 d. iki 2013 m. liepos 23 d. nesustabdymu. Iš tiesų ji nurodė SNCM banko sąskaitos išrašus, pagal kuriuos tuo laikotarpiu Prancūzijos valdžios institucijos atliko tris mėnesinius 6 130 160 EUR mokėjimus SNCM.

111. Triplike Prancūzijos Respublika neginčija šio fakto ir tai patvirtino per posėdį.

49 — Žr. šios išvados 23 punktą.

112. Tačiau kompensacijos, susijusios su papildoma paslauga, mokėjimas turi būti sustabdytas nuo pranešimo apie ginčijamą sprendimą Prancūzijos Respublikai, t. y. 2013 m. gegužės 3 d., kaip nurodyta jo 3 straipsnio 4 dalyje. Kaip pažymi Komisija, Prancūzijos valdžios institucijos nepateikia nei jokios informacijos, nei įrodymo, kad mokėjimai už papildomą paslaugą, numatyti laikotarpiu nuo 2013 m. gegužės 3 d. iki 2013 m. birželio 23 d., būtų buvę sustabdyti ar panaikinti. Be to, nebuvo nurodyta, kad Prancūzijos valdžios institucijos būtų susigrąžinusios sumas, kurias jos išmokėjo per šį laikotarpį.

113. Todėl, per nustatytus terminus nepanaikinusi visų pagalbos mokėjimų, nurodytų ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 dalyje, Prancūzijos Respublika neįvykdė savo įsipareigojimų, kurie jai tenka pagal ginčijamo sprendimo 3 straipsnio 4 dalį.

C – *Dėl trečiojo kaltinimo, susijusio su Komisijos neinformavimu*

114. Prancūzijos Respublika per nustatytus terminus nesiėmė priemonių, būtinų būsimiems pagalbos mokėjimams panaikinti ir jau išmokėtoms sumoms susigrąžinti, ir neįvykdė savo pareigos informuoti Komisiją apie priemones, kurių imtasi per du mėnesius nuo pranešimo apie ginčijamą sprendimą, kaip ji yra įpareigojama tai padaryti pagal ginčijamo sprendimo 5 straipsnį.

115. Šią išvadą patvirtina tai, kad Prancūzijos Respublika netgi neatsakė į pastabas ir prašymus patikslinti informaciją, kuriuos Komisija pateikė jai po to, kai Prancūzijos valdžios institucijos nustojo visiškai su ja bendradarbiavusios.

116. Pavyzdžiui, galiu nurodyti 2013 m. rugsėjo 20 d. Komisijos raštą nuolatinei Prancūzijos Respublikos atstovybei Europos Sąjungoje, kuriame Komisija skundėsi, kad į jos pastabas ir prašymus patikslinti informaciją „visiškai nebuvo atsakyta“ ir kad „per [ginčijamame sprendime] nustatytus įvairius terminus Prancūzijos valdžios institucijos nepateikė Komisijos tarnyboms *nė vieno dokumento*, kuriuo praneštų joms apie minėto sprendimo įgyvendinimą“[50]. Prancūzijos valdžios institucijos į šį raginimą sureagavo pavėluotai, po 2 mėnesių, 2013 m. lapkričio 29 d. e. laišku.

VI – **Dėl bylinėjimosi išlaidų**

117. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo.

118. Šioje byloje Komisija reikalavo priteisti išlaidas iš Prancūzijos Respublikos, todėl, manau, ji turėtų padengti bylinėjimosi išlaidas.

VII – **Išvada**

119. Atsižvelgdamas į pateiktus argumentus siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Prancūzijos Respublika, per nustatytus terminus nesiėmusi visų būtinų priemonių, kad iš *Société nationale maritime Corse-Méditerranée* (SNCM) *SA* susigrąžintų valstybės pagalbą, 2013 m. gegužės 2 d. Komisijos sprendimo 2013/435/ES dėl valstybės pagalbos SA.22843 (2012/C) (ex 2012/NN) 2 straipsnio 1 dalyje pripažintą neteisėta ir nesuderinama su bendrąja rinka, kurią Prancūzija suteikė *Société Nationale Maritime Corse Méditerranée* ir *Compagnie Méridionale de Navigation*, nes Prancūzijos Respublika per nustatytus terminus nepanaikino visų minėtoje 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų pagalbos mokėjimų ir per nustatytą terminą nepranešė Europos

50 — Pažymėta mano.

Komisijai apie priemones, kurių ėmėsi, norėdama įvykdyti šį sprendimą, ji neįvykdė savo įsipareigojimų, tenkančių jai pagal SESV 288 straipsnio ketvirtą pastraipą ir minėto sprendimo 3–5 straipsnius.

2. Priteisti iš Prancūzijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.